

DOMOLJUB.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja kot priloga „SLOVENCU“ vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide „DOMOLJUB“ dan poprej. Cena mu je 80 kr. za celo leto; 40 kr. za pol leta. Naročniki „Slovenca“ ga dobivajo zastónj. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo: Uredniku „DOMOLJUBA“ Ljubljana Trnovo; naročnina in inserati pa opravištvu v sementiških ulicah št. 2. — Naznanilo stane 8 kr. za dvostopno petit-vrsto, če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat, in 15 kr., če se tiska trikrat. Večkratno tiskanje je še veliko ceneje.

Štev. 8.

V Ljubljani, 18. aprila 1889.

Letnik II.

Kaj je novega po svetu?

Kakor priprave kažejo, bodo se katoliki prav v obilnem številu vdeležili katoliškega shoda, ki se bo vršil po beli nedelji na *Dunaju*; mnogo avstrijskih škofov je že obljubilo, da takrat sami pridejo na Dunaj, drugi pa bodo poslali svoje namestnike; tudi svetnih gospodov se bo mnogo vdeležilo, posebno se Dunajski „zdrženi kristijani“ zanimajo za ta shod. — *Državni zbor* je sedaj prazen, poslanci so se po dolgih sejah in po hudih besednih bojih podali med svoje na velikonočne počitnice. Značilni pečat za stranke v državnem zboru je bila razprava o verski šoli, tu ste se pokazale v zbornici dve veliki stranki: verska in brezverska. Pobrali so zopet pri tej priliki liberalni poslanci iz vseh kotov stare laži o cerkvi, o jezuitih itd. ter jih, kakor pogreto jed, ponujali poslancem; toda katoliki so jih dobro zavračali. Kakor časniki poročajo, bode vlada že meseca majnika gospodski zbornici predložila postavo o verski šoli, znamenje, da katoliški poslanci niso zastónj govorili v državnem zboru. — *Cesar* se letos s cesarico ne bo vdeležil slovesnega vstajenja Gospodovega na Dunaju, ker bo na tihem preživel te dneve v Išu; srčna rana zaradi izgube sina prestolonaslednika se še ni zacelila blagemu cesarju-očetu. Kako da naš pobožni cesar zadostuje za svojega sina, priča to-le: Grad Mayerling, kjer se je Rudolf ponesrečil, je cesar od svojih odkupil, ter določil, da se grad predela v samostan, kjer bodo prebivale Karmelitarice, sestre posebno ostrega in spokornega reda; soba, kjer so našli princa mrtvega, se spremeni v kapelo, kjer se bodo obhajala sveta opravila. Posestvo okoli grada pa se bo porabilo, da napravijo dobrodelne hiše, kjer bodo zastónj oskr-

bovali stare in za delo nezmožne reveže iz okolice; stroške zato je vse prevzel cesar sam, ki želi, da bi bilo do zime že vse to dovršeno. Lepše bi pač naš cesar ne mogel pokazati svojega živo vernega, katoliškega prepričanja. — Na *Ogerskem* so dobili nekaj novih ministrov, o katerih pravijo, da so hvalevredni možje. Treba pa je tudi ogerski vladi celih môž, ako hoče iz mlake izvleči državni voz, ki vedno bolj leze v močvirje. Vendar menimo, da so se Ogrji preveč pregrešili s svojim narodnim napuhom, da so preveč pozabili, da je pravica najtrdnjša podlaga kraljestvom, in da bodo zato poprej ponižani, predno se jim na bolje obrne; žal, da pri tem cela Avstrija mnogo trpi. — Orožna postava, zaradi katere so se Ogrji v svojem zboru prepirali cele tri mesece, je sedaj že potrjena od cesarja in nabori za vojake se kmalu pričnó; nabrati jih morajo blizo 80 tisoč môž. — Iz *Ruskega* in *Pruskega* zopet poročajo listi, kako tam zatirajo uboge Poljake; ne v šoli, ne v cerkvi jim ne dovoljujejo domačega jezika; tako daleč vodi ljudi narodno sovraštvo, ki popolno pozablja zapoved Gospodovo, da smo si vsi narodi bratje med seboj in da imamo v življenju vsi enake pravice. — *Francoska* vlada je zadnje tedne začela preganjati Bulanžéja in njegove prijatelje, sklenila je, da bo vse vodje te stranke polovila, pred sodbo postavila in zaprla ali pa usmrtila. Toda Bulanžé jim je štrečno zmedel; kar noč ga je vzela in popihal jo je na Belgijsko v Bruselj, odkoder sedaj piše Francozom, zakaj da se je sili umaknil in jih vspodbuja za nadaljno delo. Iz vsega se vidi, da se na Francoskem ne bodo po lepem in postavnem potu spremenile težavne razmere; za sto-

letnico znane prekucije, katero bodo slovesno obhajali Francozi, tudi kazen ne bo izostala. — Kamor torej pogledamo, povsod se nam kaže bolj slabo, kakor dobro. Vendar pa kristijane bližajoča se Velika noč, ko ob-

hajamo vstajenje Gospodovo, navdaja z upom, da tudi spokorjenemu človeštvu zasijejo srečnejši časi, napoči vstajenja dan! Kdor pa hoče vesel obhajati Veliko nedeljo, ne sme se umakniti britkosti Velikega petka.

Kaj je novega po Slovenskem?

Celje. Dopisnik je po volitvah v okrajno zastopništvo v svojem poročilu „liberalec“ kot politično stranko imenoval „brezverske“. Zavoljo tega izraza časnik „Deutsche Wacht“ odgovarja, da so „na strani Nemcev“ pri volitvi bili „izključljivo kristijani čistega značaja“. Dobro! Posameznih oseb in njih zasebnega značaja se dopisnik itak ni dotikal. Ali „Wacht“ ravno tako dobro, kakor pisalec teh vrstic, zna, kaj da „liberalec“ v današnjem pomenu besede pomeni. Izraz „liberalec“ je povzet iz latinskega jezika, in bi se v slovenščini reklo „darežljivec“, t. j. človek, ki vsakemu rad daja, kar je prav. Ščasoma so pa pomen tej besedi popačili tako, da pod besedo „liberalci“ dandanes zastopimo skupino ljudi ali politično stranko, katera nasprotuje in krivico dela katoliške cerkvi, katoliške veri, katoliškemu življenju. Zatoraj kristijan, ki se svojega kristijanskega imena zaveda, ne mara podpirati „liberalne“ stranke. To „Wacht“ dobro zna, in bi tudi lahko razumela dopisnikove ne hudovoljne besede, ako bi le bila hotela, toda v tem slučaju bi ne mogla svojim v političnih razmerah manje izurjenim in še kristijanski mislečim bralcem metati peska v oči. — Pri „spodnještajarske razstavi“

minole jeseni je med odlikovanci premijo dobilo tudi posestvo Lemberg pri Novi-cerkvi. Lastnik istega je načelnik celskej podružnici kmetijske družbe štajarske. Pri občnem zboru, ki se je vršil nedavno, je odlikovanec rekel, da premija ne gre njemu, ampak njegovemu pridnemu oskrbniku. Vsled tega je govornik dotično srebrno „svetinja“ izročil g. oskrbniku Kranerju. — Mestni očetje so oni petek bili povabljeni k zborovanju. A prišlo jih je premalo. Vsled tega se je zborovanje moralo odložiti na drugi petek. Medtem je „Marburger Zeitung“ pisala, da se je „kujanje“ zgodilo iz osebnih ozirov ter opominjala odbornike, naj bi opustili medsebojno nasprotovanje, češ, da to ne more biti v prid malemu mestu, kakoršno je Celje. — Leta 1890 nameravajo prirediti deželno razstavo v Graecu. Priprave že delajo. Predmeti bodo razloženi tako, da bo jeden oddelek obsegal kmetijstvo in gozdarstvo, drugi rudarstvo, tretji obrtništvo, četrti umetnost, peti šolske in v obče učne reči. Skrb za vse oddelke je prevzelo okoli sto gospodarstov. V imeniku je s spodnjega Štajara dopisnik zasledil samo sledeča gg.: vitez Haupt od Žalea, direktor Kalman iz Maribora, oba v prvem oddelku;

Listek.

Pevec.

Bil je veliki petek. V cerkvi sv. Januarja v Neapolu sedela je med velikim opraviлом cerkvenim ob znožju stebra blizo vrat mlada ženska; speče dete, kake dve leti staro, imela je v svojem naročju. Žena bila je silno bleđa, oči so jej bleštele, kakor steklo, črni lasje so jej bili razkodrani in globok kašelj se ji je zdaj pa zdaj kakor otožen vzdihljaj izvil iz prs. Tedaj pa je vselej tesneje objela svoje dete s suhima, drobnima rokama, kakor bi se bala, da bi ji kedo otroka ne vzel in vzdihnila k Bogu, naj jo pač usliši in ohrani siroti skrbečo mater.

Med berilom in evangelijem molijo ta dan duhovni prekrasno pesem žalostne Matere božje: „Stabat mater dolorosa“. Peveci na koru so peli to pesem, kakor jo je vzglasbil umetnik Nanini; peli so jo dečki iz velikega sirotišča; petje je vodil njih pevodja Kajetan. Ne vém, kaj je bilo, ali je bila glasba tako lepa, ali so uboge sirote tako milo pele to

pesem, srce se je dvigalo ubogi ženi, solza za solzo kapljala ji je iz oces, čutila je nekako Marijne bolečine, ker jih je sama skušala. — Med tem položi dete poleg sebe na tla, poklekne ter s povzdignjenima rokama prosi blagoslova za svoje dete.

„Kmalu boš tudi ti sirota, moj Ivan, kakor oni otroci, ki tako lepo prepevajo na koru; o da bi te mogla vzeti seboj v nebesa, tedaj bi bili zopet vsi skupaj, oče, ti in jaz.“

„Kadar truplo bo umrlo — Daj, da duša bo prejela raja večnega radost!“ donelo je zopet iz kora v krepkih glasovih; deček odpré oči, poslušá, ozira se na kor, odkoder mu dohajajo vbrani glasovi, kakor zamaknen je, dokler peveci pesmi ne izpójó.

„Mati žalostna, tebi naj je dete darovano, varuj ga; mati, glej tvoj sin! Ti mu moreš pomagati, ti se gotovo usmiliš zapuščene sirote“, vzdihuje uboga žena, a kar hipoma omahne, otrok zakriči in nezavestno jo ljudje odnesó z detetom iz cerkve.

Malo dni pozneje in Ivan je bil — sirota; in nekaj let potem — bil je star sedem let, bil je v velikem sirotišču, katerega dečki so oskrbovali petje

Jellek iz Štorij, Lapp iz Velenja, Riedl iz Celja, Trpotec iz Hrastnika, vsi v drugem oddelku; vitez Gosseleth iz Hrastnika v tretjem oddelku. Ostali odborniki so iz Gradca in drugih nemških krajev po deželi.

Koroško. Slovenci koroški so poslali državnim poslancem slovenskim na Dunaj lepo zahvalo, ker so se tako krepko in odločno potegovali za njih zatirane pravice, ter s tem častno izpolnili svojo obljubo, da „nikdar ne bodo nehali braniti narodnih pravic vseh Slovencev, najkrepkejše pa onih, katerim se kakor koroškim Slovencem godi največja krivica.“ Kakor ploha se je vtilil zato čez poslance srd koroških in tudi drugih nemško-liberalnih ljudi, a to je najboljši dokaz, da je bilo potrebno, kar so povedali poslanci slovenski. — V Hodišah so imeli očetje Jezuiti misijon, katerega so se ljudje iz domače in iz tujih fará vdeleževali prav v obilnem številu. — Št. Lenartčani so se gledé šol pritožili ministru za nauk, ker jim je deželni šolski svét zavrzel prošnjo. Nemci pa še vedno oblastno gospodarijo, kakor bi nič Slovencev ne bilo v deželi. Razpisali so dve službi okrajnih zdravnikov, obe v slovenskih krajih, pa slovensko znati prosilcu ni treba. Kaj pomaga zdravnik, če mu bolnik še svoje boleni popisati ne more. Ali ni to vnebovpijoča krivica? — Dalje so razpisali šest služb za učitelje tudi v slovenskih krajih, pa petim učiteljem ni treba znati slovensko. Kaj nam pomaga tak učitelj in taka šola?

Štajarsko. Svetli cesar so za razširjanje šole v Leskovcu pri Ptujju podarili 200 gl., požarne brambi

v Veržéju blizu Ljutomera poslali so podpore 80 gl., ognjogasnej družbi v Cirkovicah na Dravskem polju pa 50 gl. — Šolski svetovalec, g. Fichten, ravnatelj na gimnaziji v Ljubnu na Gornjem Štajarskem, je minole dni slavil 30letnico svoje službe kot učitelj. Njegovi častilci so mu priredili primerno veselje. Imenovanec je o svojem času bil profesor v Celji, pozneje postal je ravnatelj v Ptujju. Tu in tam še se je pisal „Fichna“, in ko je prišel v sedanjo službo, si je z dovoljenjem gosposke premenil rodbinsko ime. — Deželni poslanec in načelnik okrajnemu zastopništvu v Ljutomeru, g. Ivan Kukovec, izvoljen je za častnega uda v občini „Cven“. — Nadučitelji so postali gg.: Tičar Josip pri sv. Martinu blizu Gornjigrada, Zmrzlikar Anton pri sv. Frančišku na Stražah, Zouf Franc v Ptujju za okoliško šolo. Dne 22. marcija je v svoji rojstveni hiši v Vuhredu umrl g. M. Urban, učitelj na Dobrni. Bil je blaga duša, v hudej boleznij potrpežljiv, za smrt krščanski pripravljen. Doživel je 22 let. Svetila mu večna luč! — Čebelarstvo štajarsko je oni dan zborovalo v Gradcu. Med ostalim se je povedalo, da je minolo leto bilo dohodkov 241 gl. 10 kr. in troškov 239 gl. 20 kr. Na južnem delu naše dežele je društvo imelo dve podružnici; izmed teh je ena, namreč v Celju, zaspala, onej v Mariboru pa na noge pomaga g. dr. Trč. Leta 1890 bode deželna razstava v Gradcu. O tej priložnosti bo se vršil tudi shod nemških in avstro-ogerskih čebelarjev. — Vodstvo zavoda za slepce v Gradcu razpošilja naznanilo za lanjsko leto. Šola je obiskovalo 44 učencev, med

v cerkvi sv. Januarja. Še vedno jim je takt bil resni in večkrat čmrni in natančni pevovodja Kajetan. Ivan mu je bil pa posebno všeč; imel je tanek posluš in zvonk glas, kakor angelj; posebno spretno je igral na vijolino. Star dvanajst let, bil je že spreten igralec na vijolini, le to se je tovarišem in vodji čudno zdelo, da je Ivan vedno nekako otožen, najraje sam in da so mu otožne, resne pesmi najljubše.

Tako je bilo tudi nekega dne leta 1722 proti koncu posta. Dečki so skakali in žvižgali na dvorišču, Ivan pa se je skrivaj splazil s svojo vijolino v spalnico ter se popolno zamaknil v igranje; prelepe glasove je izvabljal iz vijoline in ni zapazil, da je šum na dvorišču polegel, da dečki poslušajo njegovo vijolino, ni videl, kako se je za vratmi prikazal resni vodja Kajetan ter strmeč poslušal igranje Ivanovo. Deček ni ničesar zapazil, kakor zamaknen gledal je v enomer in živel popolno v svoji glasbi. Sedaj preneha in zdaj še le začuti, da se mu nekaj bliža; oj strah, bil je njegov vodja. Ivan hoče zbežati, ker misli, da bo kaznovan, ker ni pri drugih dečkih. A vodja ga prime, vesel ga poljubi na čelo: „Vrl deček

si, moj Ivan“, mu reče, „prelepo znaš igrati, od sedaj boš, kakor bi bil moj.“

Zvečer istega dne je Ivan dolgo čul na postelji, zaspati ni mogel.

„Res me je sicer“, govoril je sam seboj, „vodja pohvalil, a tistega, kar mi je šumelo v glavi, nisem še vglasil; o kje pač sem slišal ono godbo, tako mило, otožno, tako lepo in čisto-donečo, noč in dan mi odmeva v moji duši, a izgine mi, kakor sen, ako jo hočem prijeti, vglasiti?“

Ivan je urno napredoval; 22 let star bil je on slaven pevovodja v cerkvi sv. Januarja; a zadovoljen, miren ni bil nikoli; v cerkveni glasbi zdelo se mu je, da ne doseže svojih vzorov, zato se preseli v Rim in se poskuša v posvetni glasbi.

Bilo je l. 1735. V Rimu se je imela igrati nova igra s petjem ali opera, katero je zložil naš Ivan. 25letni umetnik je sam petje odvil — a igra ni vgaljala ljudem; pričakovali so kaj bolj veselega in lahkega, a glasovi njeni so tako otožno doneli po veliki glediški dvorani. Umetnik je propal, občinstvo ga ni razumelo; gledališki vodja ga je odslovil, njemu

njimi 14 popolnoma slepih otrok, 21 jih čuti svetlobo, 9 jih nekoliko vidi. Štajarcev bilo je 23 nemških in 16 slovenskih, potem 3 Korošci, 1 Čeh in 1 Hrvat. Stipendije je dobivalo 20 učencev, 20 jih je podpiralo „Društvo sv. Otilije“ zevsema in 4 deloma. Društvo ima premoženja za 204.456 gl. 60 kr. — Neka gospodinja na Murškem polju nam piše, da je tam tržna cena tako slaba, kakoršne sedanji svet menda ne pomni. N. pr. vino kupujejo polovnjak za 15 gld., pšenice 100 kilo po 6 gld. in večsih po 7 gld. Gospodarji pa ne prodajajo radi, ker se zanašajo na boljšo ceno. Najležje se v denar spravijo svinje in jajca. K temu naj dostavimo iz najnovejšega časa ceno za pšenico po raznih krajih. Ona je za 100 kilo veljala po mestih: Celje 7 gld. 20 kr., Ormož 7 gld. 20 kr., Gradec 7 gld. 90 kr., Celovec

8 gld. 38 kr., Dunaj 8 gld. 25 kr., Praga 8 gld. 65 kr., Budapešt 7 gld. 45 kr., Maribor (hektoliter) 6 gld. 5 kr.

Primorsko. Uprava tržaškega Lloyda je določila, da morajo delavci v arsenalu od 1. aprila delati od $\frac{1}{2}$ 7 zjutraj do 5 popoldne, torej eno uro več, kakor poprej. Delavci s tem niso bili zadovoljni, ker je to delo silno težavno ter so 2. t. m. vsi skupno in mirno zapustili delavnice ob 4. uri. Drugi dan je ravnatelj nagovarjal delavce, naj sprejmejo novi red; ker delavci niso voljni tega storiti, dali so jim teden dni premisleka; ako ne odjenjajo, izgube delo in kruh. — Delavsko podporno društvo je objavilo račun in poročilo za l. 1888, ki kaže, da ima društvo na koncu leta premoženja 15.815 gld. 9 kr. Za bolnike je lani društvo plačalo 7635 gld. 50 kr., za zdravila 932 gld.

Cerkev in šola.

Verska šola v državnem zboru.

Ob kratkem je že zadnjič omenil „Domoljub“, kako izvrstno in prepričevalno da je v državnem zboru govoril princ Liechtenstein za versko šolo; ker je ta njegov govor posebno znamenit in ker bo gotovo pospešil to zadevo, zato je naša dolžnost, da še kaj več povemo iz tega govora svojim bralcem.

O šoli mora biti med katoličani to načelo veljavno, da morata cerkev kot božja naprava in pa država kot namestnica krščanskih starišev v ljudski

šoli splošno in enakomerno voditi poduk in vzgojo. Ako pa je država krščanska, pravi po priliki slavni govornik, potem priznamo katoličani, da ima pravico voditi in nadzorovati ljudsko šolo, zato, ker zastopa stariše, ki plačujejo davke za šolo. Tega pa katoličani ne bomo nikdar potrdili, da bi država sama gospodovala v šoli, ker ima cerkev od Boga sveto dolžnost, da v šoli in zunaj šole ljudi vzgaja za dobre kristijane in da neumrljive duše pridobiva za nebesa. — Katoličani toraj tirjamo versko šolo, ki mora imeti ta-le znamenja: Verska šola je tista, ki

je bilo le do polne hiše. Težko je drugi dan nevesta Ivanova s svojim očetom pričakovala ženina, Ivana ni bilo od nikoder, zvezda posvetne sreče je zanj ugasnila — bil je za višje namene odločen.

Zopet najdemo Ivana v Neapolu; klečal je v cerkvi sv. Januarja pred kipom Žalostne Matere božje, kateri ga je nekdanj darovala njegova mati. Tam stori obljubo, svojo umetnost posvetiti popolno Bogu in njegovi službi. — Kmalu so odmevale krasne pesmi na koru v znani nam cerkvi, bile so sad Ivanovega uma in truda.

Leto je minolo in Ivan je bil vedno bolj resen, bled in otožen; vedno ga je vleklo pred altar Žalostne Matere božje; ne dolgo in glasila se je krasna vglasbena pesem „Salve regina“, „Zdrava kraljica“ v veliki cerkvi sv. Januarja.

„In vendar ni še prava, ni ona pesem, ki mi vedno vznemirja srce, ki se tako milo glasi, kakor glasovi mi iz davno minolih otročjih let; o, da bi pač mogel to dovršiti!“

Bil je postni čas l. 1736. Ivan se je popolno vdal resnim dnevom; molil, premišljeval in sameval

je v tem času. Nekaj dni ga ni bilo kar nič več videti; zjutraj pristopil je k sv. obhajilu, pomolil pred altarjem Žalostne Matere božje, potem se je zaprl v sobo in delal celi dan. Tu in tam slišali so sosedje čudovito lepe glasove iz sobe.

„Ivan živi v raju“, reče nekega dne eden sosedov svojemu znancu. „V raju trpljenja“, mu ta odgovori, „meni se zdi, da velikonočnih praznikov ne bo dočakal; skoro nič več ne uživa in kakor duh je, kader se prikaže.“

Bilo je sredi posta; tedaj stopi Ivan v sobo svojega starega vodje in učenika Kajetana in položi predenj veliko papirjev z notami popisanih. Na prvi strani so stale zapisane te-le besede: „Stabat Mater. Par Giovanni Battista Pergolese“, „Pesem Stabat Mater; vglasil Ivan Krsnik Pergolese.“ S slabim glasom reče Ivan učeniku: „Sedaj sem našel, kar mi je šumelo vse življenje po glavi, kar mi je dvigalo srce; sedaj mi je mirno srce: pogledajte.“

In Ivan je odšel. Skoro do smrti truden vleže se na posteljo. Stari Kajetan pa pokliče nekaj svojih najboljših pevcev ter začne z njimi pesem poskušati.

ne podučuje otrok samo v veri njih starišev, temveč jih tudi vzreja; to se pravi, ki ni zadovoljna, da se otroci učijo katekizem pri katehetu, ampak da tudi učitelj pri drugih svojih naukih otroke uči in vnema za krščansko življenje. Da pa šola to doseže, mora biti tako vravnana, da so otroci kolikor mogoče ločeni po veri, to je: katoliški otroci naj imajo katoliške šole, protestanti protestanske, judje judovske šole. Pri nas na Slovenskem je pač to lahko, ker smo vsi katoličani, po onih deželah pa, kjer so katoličani namešani z drugoverci, je to zelo važno. Dalje morajo biti učitelji zmeraj tiste vere, kakor učenci, ne pa tako, kakor je v Avstriji sedaj, da judje in protestanti učé katoliške otroke, da jih vodijo v cerkev itd. — V šoli je potem treba dovolj poduka v krščanskem nauku; katekizem naj podučuje duhoven, a učitelj ga mora z učenci ponavljati, kakor se to hvalevredno godi po samostanskih šolah. Šolarji naj se vdeležujejo slovesnih pobožnosti, procesij prošnji teden, sv. Marka dan, o sv. R. Telesu; paziti treba, da opravljajo svoje molitve in da so v določenih dneh pri službi božji, kamor naj jih učitelji spremljajo in jim s svojim obnašanjem lepe vzglede dajejo.

Slednjic se mora iz šolskih nauk odstraniti vse, kar bi moglo škodovati veri otrok in vse pospeševati, kar vtrjuje in krepi vero učencev. Treba bo torej natanko pregledati šolske bukve, berila itd., treba jim bo zopet dati versko lice; prostor morata

zopet najti Jezus, prijatelj otrok in Marija, njih ljubeča mati. Pa tudi učitelj naj bi po teh nazorih z besedo in z vzgledom kazal otrokom, kje jim sije prava, stalna sreča. V ta namen pa je potreba, da postavlja cerkev tudi svoje nadzornike, ki v tem oziru pazijo, ali se v šoli otroci vsestransko versko vzrejajo ali ne.

Take šole žalibog po postavi pri nas ni; pač pa jo imajo drugod po svetu: Rusi, Prusi, Švicarji in druge države; dokazov dovolj, da bi bila potrebna tudi v Avstriji.

Duhovniške premembe v ljubljanski škofiji: Čč. gg.: Ig. Vrančič je postal župnik v Kolovratu, Ivan Šašel župnik v Adlešicah, F. Zbašnik župnik v Hinjah, J. Škrjanc župnik na Vremu, G. Rott župnik pri Stari cerkvi, V. Polaj župnik v Ratečah, F. Marešič župnik na Lipoglavu. — Umrli sta č. g. G. Snój v Mokronogu in č. g. F. Hribar, kapelan v Vodica. N. v m. p. — Novomašniki iz tretjega leta so imenovani gg.: Ivan Bezeljak iz Črnega Vrha; Fran Birek iz Jarš; Ferdinand Čekal iz Vobratana na Češkem; Matija Novak iz Podzemlja; Ivan Piber iz Grada; Ludovik Schiffrer iz Ljubljane; Ivan Šiška iz Hrastja. — **V krški škofiji:** Čč. gg.: M. Wedenig je postal župnik v Otmanjah; N. März gre za kapelana v Milštat; faro Borovlje na Zili bo oskrboval J. Lakonik, župnik na Brdih; v pokoj stopita L. Aleš, župnik v Vetrinju, za nekaj časa J. Trefenthal, kapelan v Sovodju. — Umrli sta dne 4. aprila č. g. M. Jarnik in č. g. M. Grešcl. N. v m. p. — **V lavantinski škofiji:** Č. g. Josip Mešiček, provizor pri sv. Janžu, vrne se kot kapelan k sv. Martinu pri Velenju. — **V gorški nadškofiji:** Č. g. A. Brezovšček je dobil župnijo Kamnje; č. g. J. Skočir dekanijo v Devinu; č. g. J. Jug je stopil v začasni pokoj.

Bili so nebeško lepi glasovi in bili so vedno lepši. Nekaj časa se je učenik še obdržal za orgljami, kar hipoma poskoči, poklekne, dvigne svoje roke proti nebu ter ihteč govori: „Ne, ta pesem trga srce, te pesmi ni mogel vglasiti človek, zapel jo je samo angelj nebeški!“

Ni bilo dolgo potem in na praznik Matere božje sedem žalosti pela se je pesem „Stabat mater“, katero je Ivan zložil, prvokrat v cerkvi.

Umetnik je bil preveč oslabelel, on ni mogel sam petja voditi; do smrti truden sedel je zadej v kotu ter poslušal svojo glasbo. Orglje in drugo glasbeno orodje začelo je neskončno žalostno in mило svojo predigro in zatem se je od kitice za kitico vrstila lepa pesem, vedno lepša, in pred dušo Ivanovo, ki je neprestano zrl v kip Marije Žalostne, je podoba oživela, sedaj je opaževal, kako trepetá Marija v neskončnih bolečinah, ko jej Sin božji umira na križu, ko tudi po smrti Sinovi neče priti smrt, da bi jo rešila silne bolesti. In zdí se mu, kakor da bi se ta žalost tudi nanj razlila, in tedaj vzdihuje z Marijo: „Daj, da s tabo jaz žalujem — Križanega pomilujem — Dokler bom med živimi.“

Pesem se bliža svojemu koncu: Kadar truplo bo umrlo — Daj, da duša bo prejela — Raja večnega radost! — In skladni ter mило-doneči, kakor so se začeli, izgubljali so se zopet in slednjic potihnili glasovi krasne pesmi. Lahen vetrič dvigal jih je kvišku proti nebu. — In ž njimi tudi čisto dušo mojstra Ivana Pergolese. — Ko so se namreč pevci po sklepu ozrli, videli so Ivana naslonjenega na steber s sklenenima rokama; ko so pristopili — bil je mrtev; združen je bil že z očetom in materjo in Žalostna Mati božja, katere bolečine je Ivan nedosežno krasno vglasil v imenovani pesmi, je kakor kraljica nebeška vnetega svojega sina umetnika vvrstila svojim častilcem nebeškim.

Do danes, tako sodijo umetniki, Ivana v tej pesmi še nikdo ni prekosil; neumrjoč živi vedno med umetniki po svoji pesmi-labudnici. Umrli je 16. marcija 1736, star še le 26 let; ni dočakal, da bi bil obhajal tukaj Veliko noč, a zanj je napočil veliki dan pri Bogu, kjer nikdar ne zahaja solnce prave sreče. Aleluja!

Gospodarske in obrtnijske stvari.

Brez čebel ni sadja. V Avstraliji naseljeni evropejci nasadili so na pripravnih krajih svoje nove domovine sadno drevje. Drevesa so večjidel lepo rasla, tudi bogato cvetela, a sadu niso obrodila nikakega. Že se je mislilo, da avstralsko podnebje in kraj ni za sadjarstvo in začeli so sadna drevesa pokončavati. Pred nekaj leti pa pride evropsk čebelar s čebelami v Avstralijo ter začne ondi čebelariti. In glej, sadna drevesa čebelarjeva in ona njegovih sosedov začela so takoj bogato roditi. Precej so se prepričali, da v Avstraliji ni takih žuželk, ki bi pomagale oplojevati sadno drevje. Čebelarstvo jelo se je vsled tega zelo razširjati.

Kaj storiti s slabimi prešički? Kadar se svinja oprasi, nahaja se med mladimi pogosto jeden slaboten in pohabljen, če se jih je mnogo storilo, tudi dva. Koristno je, da se taka pokveka, koj ko se porodi, umori s tem, da se ji zasadi v tilnik oster spičast nož. Sicer pa tako navadno poginejo, predno preteče šest mesecev in pri največji skrbi in postrežbi, tudi če so bili le trije ali štiri mladiči, ostanejo le suhi pritlikovci, ki so le v žalost gospodarju. Dokler ne poginejo, uživajo mleko, katero bi sicer druge bolje redilo, ter je tako proč vrženo. Zato, čim preje se s poti spravijo, toliko bolje.

Snaženje (česanje) konj. Ali naj se snažijo konji zjutraj ali zvečer? Na to vprašanje odgovarja izkušen gospodar tako-le: Jaz ukazujem že dlje časa svoje vprežne konje namesto zjutraj že zvečer oštrgljati, zjutraj pa okrtaciti. Prepričal sem se pri tem ravnajući, da konji po noči popolno mirno počivajo, in zlasti, da so zjutraj veliko manj podvrženi prehlajenju. Vsled štrgljanja se namreč koža nekako razdraži ter postane jako občutljiva in to je vzrok prehlajenju toliko prej, ker pridejo konji iz toplega hleva precej na hladni vnanji zrak. Če se pa štrgljajo že zvečer, razdražljivost kože po noči premine.

Zelena (celer) proti slabim živcem. Neki angleški list piše: Poznal sem mnogo oseb, ki so iz raznih vzrokov veliko trpele vsled slabih živcev a so ozdravele, ker so vsak dan vživale nekoliko ublejenih zeleninih stebel. Vživanje zeleninih korenin ima gotovo isto moč. Vsak nervozni je naj tedaj obilo zelene.

Koprive dobra prikuha. Kot plevel tako zaničevane koprive dadó nam prav dobro in okusno prikuho, če se pripravijo kakor špinača.

Da se volneno blago pri pranju ne uskoči. Vsaka gospodinja vé, da se volnene nogovice pri pranju ne smejo pariti in žehitati in sploh ne preveč segreti, da se ne smejo iz vroče vode de-

jati precej v mrzlo, sicer se uskočijo. Ravno tako se mora ravnati tudi pri družih volnenih tkaninah. Pogosto se toži, da se volneno perilo še bolj krči, če se rabi pri pranju milo (žajfa) in zato priporočajo mesto mila boraks. Boraks služi prav dobro zlasti pri pranju bolj finega blaga in ker se ga sila malo potrebuje, tudi pranje ž njim ni drago. — Najboljše sredstvo pa je salmijakovec. Po njem se perilo ne uskoči ter lepo belo opere. Ravna pa se tako-le: Perilo se čez noč namoči in drugo jutro izpere v vodi, ki je toliko topla, da jo mora roka trpeti. Tej vodi naj se pridene na vsacih 60 litrov 60 gramov navadnega neočiščenega salmijakoveca. Ker se pri tem mila prihrani, so stroški le majhni. V taki s salmijakovcem zmešani vodi spere se prav lepo tudi drugo blago, zlasti barvana roba. Steklenice, v katerih se hrani salmijakovec, morajo biti vedno dobro zamašene, ker sicer moč kmalu izhlapi iz njega.

Saje gnojilo na vrtu. Saje so izvrstno gnojilo na vrtu, pa tudi rastlinam v posodah, če se previdno rabijo. Saje pospešujejo rast, dadó rastlinam nove moči, preženó mrčese in mnogo vplivajo na barvo cvetlic. Listi vrtnice ali rož, katerim se gnoji s sajami, postanejo bujniji in temno zeleni, rože cvetó obilneje in škodljivi mrčesi jih toliko ne nadlegujejo. Jagode, katere potrosimo po zimi s sajami, poganjajo krepkeje ter obrodé lepši sad. Dobro je znano, kako pomagajo saje drobnjaku ali šnitlihu, zato se rabijo največkrat, da se ta zelenjava ž njimi potrosi; po njih drobnjak prav čvrsto poganja. — Zato porabijo naj se saje vselej na vrtu, po gredah ali na trati; mali trud poplačan bode z dobro rastjo, bogatim cvetjem in lepo travo. Kdor hoče cveticam v posodah s sajami gnojiti, mora saje prej v vroči vodi raztopiti. Teh razpuščenih saj primeša se nekoliko vodi, s katero se rastline zalivajo. Sme se pa gnojiti le tedaj, ko rastline najbolj rastejo; ob času, ko rastline v rasti počivajo, bi pa več škodovalo, kot koristilo.

Prijetno življenje v Indiji? V angleški Indiji bilo je leta 1886 po uradnih naznanilih 24.841 oseb umorjenih od divjih zverij. Od teh pomorile so jih kače 22.134, tigri 928, volkovi 222, leopardi 194, medvedje 113, sloni 57, hijene 24 in druge živali 1169. Istega leta pomorile so divje zveri 57.541 goved in druge živine. Največjo škodo pri živini so naredili tigri in leopardi. Tigri so je pokončali 23.769 repov, leopardi pa 22.275. Število umorjenih ljudij je večje, nego je bilo ono posameznih zadnjih desetih let. Ob jednom narastlo je pa tudi število pobitih zverij. Leta 1886 pokončali so 22.417 divjih zveri in 417.596 kač.

Razne vesti.

(V ljubljanski mestni zbor) se bodo vršile volitve dne 23. aprila za III. volilni razred, 25. aprila za II. volilni razred, in 27. aprila za I. volilni razred, vsaka od 8. do 12. ure dopoldne. Narodni volilni odbor priporoča vse prejšnje mestne odbornike in sicer za III. razred: gg. Klein in dr. Gregorič; za II. razred: gg. Povše, Rozman, dr. Vošnjak, Zupan; za I. razred: gg. dr. Mošé, Murnik, Pakič, in Ravnikar.

(Ubožen minister.) V Budapešti je nedavno umrl August Trefort, ki je bil tam učni minister, t. j. voditelj uka ali šol. Dne 14. marea so po dražbi prodajali njegovo zapuščino. Skupili so samo nekaj čez 1200 gl.

(Na Ogerskem) so goljufije, ki so bile naznanjene gosposki, lani znašale 997.000 gl. A nedavno se je v deželni zboru v Budapešti povedalo, da (znani poglavar ogerskih traimaurarjev) Karol Pulszky po postavi ne more biti več poslanec, ker je gosposka njegovim otrokom morala dati jeroba, njemu samemu pa verovniki grozijo, da ga bodo djali na boben, ako svojih dolgov za 28.000 gl. ne poravna v treh mesecih. Pri tej priložnosti se je razodelo, da skoro polovica deželnih poslancev ima otroke, ki morajo imeti jerobe zavoljo zapravljenosti starišev. Ali ni to lep sad „liberalizma“ na Ogerskem?

(Očeta in mater k smrti obsodili) so v Hirsbergu na Pruskem, ker sta svojemu otroku skoz 14 tjednov bila dajala samo vodo s cukrom in ga tako s sveta spravila.

(Za pivec.) Družba zdravnikov na Anglaškem je želela zvedeti povprečno starost raznovrstnih pivecev. V ta namen so preiskovali 4234 ljudi, oziroma mrtvecev, in sicer brez razločka na to, da-li so pivci vživali vino ali pivo ali žganje itd. Ljudi so razdelili v petero vrsti, namreč 1. take, ki niso pili nič močnega, ampak samo vodo, 2. zmerne pivec, 3. nepazljive pivec, ki včasih pregloboko pogledajo v kupico, 4. pivec, ki se pri pitju ne premagujejo, 5. gotove pijance. Zdravniki so se prepričali, da so pivci prve vrste doživeli povprek 51 let in blizo tri mesece, pivci druge vrste 63 let, pivci tretje vrste 59 let, pivci četrte vrste 57 let, pivci pete vrste 52 let. Iz tega se vidi, da so največjo starost dosegli zmerni pivci, a najmanjšo pijanci in vodopivci. Zdravniki so računili tudi tako, da so odšteli vse pivece, ki še niso bili 30 let stari, in pri tem računu se je pokazalo, da so pivci prve vrste dosegli povprek 57 let, drugi 66 $\frac{1}{2}$, tretji 61, četrta 58, peti 53 let. Tudi v tem številu se vidi, da so zmerni pivci živel najdalje, a pijanci najkrajše. Ko bi gospodje bili delali razloček med vinom in drugimi pijačami,

ni dvombe, da bi najlepša številka kazala na vinopivec, a najslabša na „šnopsarje“. Kristijana pa ta zanimiva prikazen uči, kako ljubi Bog poplača tiste, ki njegove dobrote obračajo po njegovej volji. Saj Božja roka svoje darove deli nam pač v našo korist. Iz tega vzroka je tudi sv. apostol Pavel svojemu duhovnemu bratu in vodopivecu, sv. Timoteju, pisal: „Ne pij več same vode, ampak vživaj nekoliko vina (vodi primešanega) zavoljo (tvojega) slabega želodca in zavoljo (tvojih) večkratnih slabostij“ (I. Tim. 5, 23).

(Požar na plesišču.) V mestu Reims je bogati dr. Bary dne 12. febr. povabil 195 oseb v svojo palačo na prijateljsko veselico. Med plesom je po neprevidnosti navstal ogenj. Opeklo se je več ljudi, a da bi kdo umrl, o tem naznanilo molči, pač pa dostavlja, da so od krasnega poslopja preostali samo goli zidovi.

➤ Prihodnja številka „DOMOLIUBA“ izide dne 2. maja.

Tržne cene v Ljubljani

dne 17. aprila.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, hktl.	5 85	Špeh povojen, kgr.	— 70
Rož, „	4 71	Surovo maslo, „	— 80
Ječmen, „	4 87	Jajce, jedno	— 2
Oves, „	2 90	Mleko, liter	— 8
Ajda, „	4 67	Goveje meso, kgr.	— 54
Proso, „	4 87	Telečje „	— 52
Kornuza, „	4 50	Svinjsko „	— 56
Kroupir, „	2 67	Koštrunovo „	— 34
Leča, „	12 —	Pišanee	— 60
Grah, „	13 —	Golob	— 16
Fižol, „	11 —	Sen, 100 kgr.	2 50
Maslo, kgr.	— 94	Slama, „	2 32
Mast, „	— 70	Drva trda, 4 □ mtr.	6 80
Špeh svež, „	— 54	„ mehka, „	4 50

Bolezni želodca

in spodnjih telesnih delov, jeter in vranice, zlata žila, zaprtje, vodenica in kronična driska zdravi se najuspešneje s PICCO-LUEVO „ESENCO ZA ŽELODEC“, koja je tudi izvrstno sredstvo proti glistam. Pošilja jo izdelovatelj lekarnar GABRIJEL PICCOLI v Ljubljani (na Dunajski cesti) proti poštnemu povzetju.

Varstvena znamka.

Dobiva se pa razven pri izdelovatelju lekarnarju PICCOLI-ju „pri Angelu“ v Ljubljani po 10 kr., tudi še pri lekarnarju Rizzioli-ju v Rudolfovem in skoraj po vseh lekarnah na Primorskem, Tirolskem, Koroškem, Štajerskem in v Dalmaciji in sicer po 15 kr. steklenica. (3)

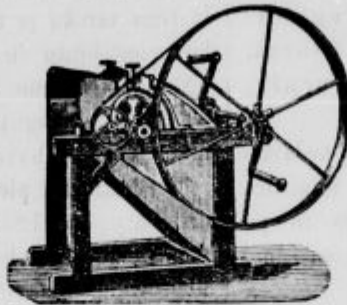
Loterijske srečke.

Trst	6. aprila:	85,	31,	51,	9,	66.
Ljubljana	6. aprila:	82,	21,	63,	89,	67.
Gradeec	13. aprila:	56,	83,	64,	7,	73.
Dunaj	13. aprila:	48,	55,	35,	79,	24.

Vsi stroji za kmetijstvo in vinorejo!

Stiskalnice in mlinci za olive,
vinske in sadne stiskalnice,
mlinci za grozdje in sadje

najnovejša sestava
v raznih velikostih.

Mlatilnice, čistilnice in vitala. stroji
za ropkanje turšice, sejalniki, orala
itd. itd. Sušilne priprave za sadje
in sočivjo.

Škoporeznice v največji izbiri prodaja iz-
vrstno izdelane in po tovarniških cenah

IG. HELLER, Dunaj,
Praterstrasse 78

Katalogi in vsako pojasnilo na zahte-
vanje gratis in franko.

Razprodajalec najugodnejši pogoji.

(10-5)

Sposobni zastopniki se iščejo ter dobro plačajo.

„Katoliška Tiskarna“ v Ljubljani priporoča

Kmetom v pomoč.

Narodno-gospodarska razprava.

Spisal

IVAN BELEC,

župnik.

Cena knjigi je 20 kr., po pošti 5 kr. več.

Diseldorfske oljnate
barve v tubah.

Akvarelne barve
moke in suhe.

ADOLF HAUPTMANN,

prva kranjska tovarna

oljnatih barv, firneža in laka

Ljubljani.

Pisarna in zaloga: Šolski drevored 6 (semeniščno poslopje).
Filijala: Slonove ulice 10-12

priporoča slikarjem, dijakom, stavbenim in pohištvenim mi-
zarjem, likarjem kakor sploh p. n. občinstvu svoje priznane izvrstne
izdelke ter pošilja na zahtevanje cenilnike zastoj in franko.

Oljnate barve v ploščevinastih puščah le najboljše vrste, posebno
pripravne za razprodajalec, po znižanih cenah; v dežah od 25 kigr.
naprej primerno ceneje.

Perstene, mineralne
in kemične barve.

Kupovalcem večjih množin
prednostne cene.

Vse vrste slikarskih in
likarskih čopičev in
slikarske patrone.

Spezialiteta: Ultramarinmodra in
zelena barva.

Brata Eberl,

izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov
in napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

Ljubljana,

za Frančiškansko cerkvijo v g. J. Vilharja hiši št. 4.

priporočata prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse
v njiju stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot
znano rešno fino delo in najnižje cene.

Posebno priporočilne za prekupece so oljnate barve
v ploščevinastih puščah (Blechbüchsen) v domačem
lanenem oljnatem firneži najfineje naribane in boljše
nego vse te vrste v prodajalnah. (8)

Cenike na zahtevanje.

Na najnovejši in najboljši način

umetne

zobe in zobovja

ustavlja brez vsakih bolečin ter opravlja
plombovanja in vse zobne operacije. — od-
stranjuje zobne bolečine z usmrtenjem živa

zobozdravnik A. Paichel,
poleg Hradskega (čevljarskega) mostu,
I. nadstropje. (9)